

Wilga M. S. 1996. Rzadkie gatunki wielkoowocnikowych grzybów – *macromycetes* w rejonie Gdańska (Las Oliwski). *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 52, 6: 66–78.

Wojewoda W. 1976. Zanikanie stanowisk *Macromycetes* w Polsce. *Phytocoenosis* 5 (3–4): 377–386.

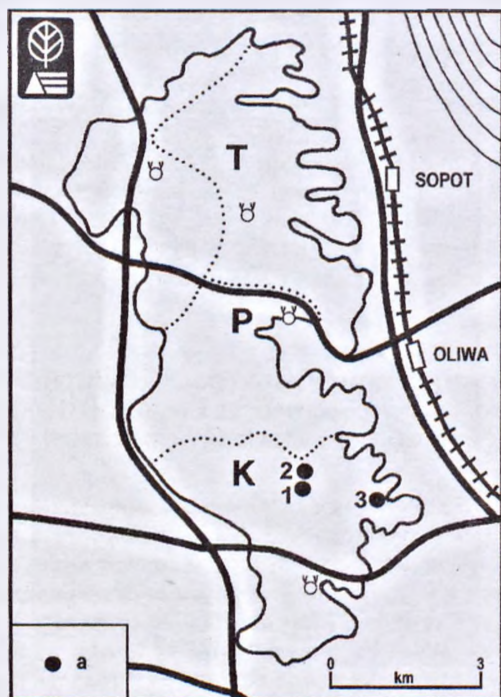
Wojewoda W. 1993. Szkarłatna ozdoba. *Echa Leśne* 4: 28.

Wojewoda W., Ławrynów M. 1992. Czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych zagrożonych w Polsce. W: *Lista roślin zagrożonych w Polsce* (red. Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z). Wyd. 2, Inst. Bot. im. W. Szafera PAN, Kraków.

Kolejne stanowisko czarki szkarłatnej *Sarcoscypha coccinea* w Lasach Oliwskich (Trójmiejski Park Krajobrazowy)

Czarka szkarłatna *Sarcoscypha coccinea* zaliczana jest do gatunków rzadkich. W Polsce podawana jest zaledwie z kilkunastu stanowisk (Wojewoda 1993), stąd apele przyrodników o umieszczenie jej na liście grzybów pod ochroną ścisłą; obecnie jest gatunkiem pod ochroną częściową, wymienionym na *Czerwonej liście grzybów wielkoowocnikowych* w kategorii „narażone” (V – Vulnerable) (Wojewoda, Ławrynów 1992). W okolicach Gdańska znane są dwa jej stanowiska, zlokalizowane na obszarze Lasów Oliwskich w Dolinie Radości (Wilga 1995). W czasie badań fizjograficznych prowadzonych w okolicy Mirachowa (Kaszubski Park Krajobrazowy) odnotowano inne, dotąd nieznanne stanowisko (Wilga 1998).

Podczas prac związanych z wytyczeniem ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w Trójmiejskim Parku Krajobrazowym napotkano kolonie owocników tego grzyba w dwóch nowych miejscach (mikrobiotopach). Miejsce pierwsze położone jest w Dolinie Radości niedaleko stanowiska znanego od 1990 r. (Wilga 1995). Owocniki napotkano 5 kwietnia 1998 r., na skraju zarośli porastających brzegi dopływu Potoku Oliwskiego. Owocniki wyrosły na opadłych gałęziach drzew liściastych, prawdopodobnie klonu polnego *Acer campestre*. Przez wymienione miejsce przebiega granica projektowanego florystycznego rezerwatu przyrody – „Łąka w Dolinie Radości”. W najbliższym sąsiedztwie owocnikującej czarki napotkano kwitnące krzewy wawrzynka wilczelyko *Daphne mezereum*; w maju pojawiły się tu licznie: pierwiosnek lekarski *Primula veris* i listera jajowata *Listera ovata*, a na początku lipca zakwitł wielosił błękitny *Polemonium coeruleum*. Listę gatunków pod ochroną (ścisłą lub częściową) uzupełnia kalina koralowa *Viburnum opulus*. Z roślin nie objętych ochroną prawną warto wymienić rutewkę orlikolistną *Tha-*

Ryc. 1. Położenie stanowisk czarki szkarłatnej w Lasach Oliwskich. a – stanowisko: 1 – w Dolinie Bobrów, 2 – w Dolinie Radości, 3 – nowe w dolinie Samborowo (marzec 1997 r.). – Location of the stations of *Sarcoscypha coccinea* in the Oliwa Forests. a – station: 1 – in the Valley of Beavers, 2 – in the Valley of Joy, 3 – new station in the Samborowo Valley (March 1997)

lictrum aquilegiifolium (roślina rzadka regionalnie i lokalnie) (Herbich i in. 1997) oraz wiechlinę odległokłosą *Poa remota*. Zagrożeniem dla opisanego stanowiska jest ujęcie wody (eksploatowane przez francuską spółkę Saur Neptun Gdańsk), znajdujące się na sąsiadującej z nim łące. Fragment obszaru zajętego przez wymienione taksony był dwukrotnie dewastowany podczas konserwacji urządzeń (studni?), głównie przez naruszenie pokrywy glebowej i okresowe zasypanie jej żwirem używanym do filtracji wody.

Kolejne, trzecie stanowisko czarki szkarłatnej w Lasach Oliwskich zlokalizowano wczesną wiosną 1997 r. w dolinie Samborowo. Napotkano jeden owocnik tego gatunku. Rok później, w końcu marca, pojawiły się trzy owocniki, nieco mniejsze i jaśniejsze w stosunku do egzemplarzy

znalezionych w Dolinie Radości. Mniejsze wymiary owocników mogły być następstwem ograniczonej bazy pokarmowej, czarka zasiedliła bowiem bardzo cienkie opadłe gałęzie. Możliwe, że jest to inny gatunek grzyba, blisko spokrewniony z czarką szkarłatną: czarka jurajska *Sarcoscypha jurata* lub czarka austriacka *S. austriaca*. Nowe stanowisko położone jest w bagnistym łągu jesionowo-olszowym, porastającym obszar licznych wysięków. W drzewostanie dominuje olsza czarna *Alnus glutinosa*; mniejszy udział ma jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*, topola osika *Populus tremula*. W warstwie krzewów występuje: kalina koralowa *Viburnum opulus*, trzmielina zwyczajna *Euonymus europaeus*, porzeczka czerwona *Ribes spicatum*, bez czarny *Sambucus nigra* oraz wierzba szara *Salix cinerea*. Z roślin zielnych można wymienić m.in. knieć błotną *Caltha palustris*, rzeżuchę gorzką *Cardamine amara*, ostrożeń warzywny *Cirsium oleraceum*, wierzokę błotną *Filipendula ulmaria*, listerę jajowatą *Listera ovata*. Ciekawostką jest pojawianie się wczesną wiosną (14 lutego) 1998 r. owocników grzyba z rodzaju trąbka – *Tubaria* sp., który tak jak czarka preferuje opadłe gałęzie drzew lub krzewów liściastych; należy więc także do saprobowych ksylobiontów.

Marcin Stanisław Wilga

PIŚMIENNICTWO

Herbich J., Herbichowa M., Markowski R. 1997. Szata roślinna Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. W: Nadmorski Park Krajobrazowy (red. Janta A.). Wyd. Nadmorskiego PK, Władysławowo.

Wilga M. S. 1995. Stanowiska czarki szkarłatnej *Sarcoscypha coccinea* w Lasach Oliwskich. Chrońmy Przyr. Ojcz. 51, 5: 99–102.

Wilga M. S. 1998. Wstępny wykaz gatunków grzybów wielkoowocnikowych (macromycetes) w projektowanym rezerwacie przyrody „Mirachowska Struga” (Kaszubski Park Krajobrazowy). Maszynopis w druku.

Wojewoda W., Ławrynowicz M. 1992. Czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych w Polsce. W: Lista roślin zagrożonych w Polsce (red. Zarzycki K., Wojewoda W., Heinrich Z.). Wyd. 2, Inst. Bot. im. W. Szafera, PAN, 27–56, Kraków.

Wojewoda W. 1993. Szkarłatna ozdoba. Echa Leśne 4: 28.